

HODNOTENIE DISERTAČNEJ PRÁCE
Oponentský posudok

Meno a krstné meno študenta: Magdalena Koťová

Škola: Filozofická fakulta Univerzity Karlovy v Praze, Katedra psychologie

Titul rigorózneho práce: Naratívni analýza životních příběhů žen trpících agorafóbií

1. Zhoda obsahu s témou

Autorka sa v dizertačnej práci (DP), v súlade s názvom, zaoberá problematikou agorafóbie u žien, pričom vo výskume analyzuje ich životné príbehy. Oceňujem, že práca má názov, ktorý presne reflektuje zameranie výskumu, ktorý tvorí podstatnú časť DP.

2. Štruktúra práce

Štruktúra práce je logická a jasná. Autorka delí DP na teoretickú časť a empirickú časť. Teoretická časť obsahuje 4 význačnejšie kapitoly. Okrem jadra DP, ktoré tvoria zmienené časti, na začiatku práca obsahuje „Několik slov úvodom“, obsah, na konci diskusiu, záver, zoznam použitej literatúry a 7 príloh. Posledná príloha obsahuje prepisy 10 rozhovorov s respondentkami.

3. Obsahové hodnotenie

DP po úvode autorka hovorí, že „agorafóbia sa laikom javí ako fascinujúca“ (s. 9) a že kľúčovou témou u agorafóbie je „stála úzkosť“ (s. 10). V prvej kapitole autorka popisuje ako sa koncept agorafóbie tvoril v priebehu histórie. Autorka predkladá prehľad teórií. V druhej kapitole autorka nahliada na agorafóbiu ako na diagnózu, pričom vhodne vychádza z MKN-10 a DSM-V. Popisuje incidenciu a prevalenciu a teórie, ktoré zohľadňujú sociokultúrny kontext. V tretej kapitole autorka popisuje agorafóbiu z hľadiska filozofie. Keďže sa 20. storočie nazýva storočím úzkosti, je táto kapitola v kontexte agorafóbie zaujímavá. Priestor venuje B. Pascalovi, S. Kierkegaardovi, M. Heideggerovi, M. Merleau-Pontymu a nakoniec aj J. Patočkovi.

V empirickej časti autorka predstavuje výskumnú sondu týkajúcu sa naratívnej analýzy životných príbehov a pološtrukturovaných naratívnych rozhovorov so ženami trpiacimi onemocnením agorafóbiou. Pri analýzach vychádza z publikácií V. Chrza a D. P. McAdamsa. Na začiatku formuluje, že cieľ výskumu je objasniť zmysel ochorenia, vyložiť podobu ochorenia, popísať individuálny význam a zmysel, popísať „aspekty vyprávania“ a spôsob, ako ženy svoje problémy zvládajú. Výskum bol realizovaný za pomoci 10 žien trpiacich onemocnením agorafóbiou. Výber bol robený metódou účelového vzorkovania. Veľmi vyzdvihujem fakt, že výber bol tvorený premysleným a starostlivým spôsobom. Tiež vyzdvihujem fakt, že scenár pre rozhovor bol tvorený zo 4 základných zdrojov inšpirácie, tak ako je to u tvorby otázok Q triedenia. K spracovaniu dát bola vhodne použitá tzv. kategoriálne-formálna analýza D. P. McAdamsa. Autorka predkladá jednotlivé naratívne analýzy (s. 123-202). Každá z nich autorka dala vhodný a výstižný názov. V záverečných analýzach je niekoľko zaujímavých zistení. Napríklad, že agorafóbiu je možné rozumieť ako prejav zúženia životných možností (s. 203) alebo že prežívajú inakosť (s. 207). Zaujímavé je aj zistenie, že sa partneri niektorých žien podobali osobnosti otca (s. 208). Cenný je aj prínos do oblasti diagnostiky (s. 212). Cennou témou, ktorá sa objavila je aj téma designu dopravných prostriedkov (s. 213). Autorka spomína ja tzv. neočakávané zistenia (s. 217), čo sa týka samotnej metódy. Obohacujúca a inšpiratívna je aj diskusia, v ktorej je možno badať osobnosť autorky a jej vhlad do problematiky. Cením si, že autorka dokázala priznať aj slabé miesta výskumu.

4. Formálna stránka (jazyk, zrozumiteľnosť vyjadrovania)

Jazyk, zrozumiteľnosť vyjadrovania, schopnosť formulácie záverov je na dobrej úrovni. Autorka vhodne požíva odborné výrazy z oboch obrov, ktorým rozumie. Miestami sa vyjadruje zbytočne komplikovane. Drobným nedostatkom je, že podoba textu miestami nemá vedecký, ale skôr populárny charakter. To však v kvalitatívnom výskume nie je na závalu, je to do určitej miery akceptovateľné. Autorka sa tiež zbytočne zamotáva do miestami ťažko pochopiteľných formulácií a filozofického jazyka – nie je tej filozofie trochu veľa? Jazyk ma miestami beletristický štýl. Poetické vsuvky miestami skvalitňujú pochopenie, ponúkajú však mnohoznačnosť výkladu. Prejav osobnosti a osobné zaangažovanie autorky sú neprehliadnuteľné. I keď je to pri použití kvalitatívneho výskumu do určitej miery akceptovateľné.

5. Správnosť bibliografických záznamov (zoznam literatúry, poznámky k textu)

Autorka cituje podľa citačnej normy, pričom sa miestami od nej vyskytujú mierne odchýlky. Je potrebné ale dodať, že spôsob odkazovania na pramene je v celej práci relatívne jednotný. Ako drobný nedostatok možno považovať niekoľko menej závažných chýb, napríklad na s. 84, poznámka po čiarou 202 nie je názov diela „O úzkosti“ napísaný kurzívou.

6. Voľba a využitia prameňov a literatúry

Výber literatúry je vhodný. Autorka čerpá z kníh tak v českom jazyku, resp. slovenskom, ako aj v anglickom a nemeckom jazyku (spolu okolo 192 titulov). Popri psychologickú literatúru je potrebné vyzdvihnúť tiež zastúpenie kvalitnej filozofickej literatúry. Oceňujem použitie MKN-10.

7. Vecné nedostatky práce

Zásadné nedostatky DP neobsahuje, ale i tak je potrebné vytknúť niekoľko vecí.

Najväčší nedostatok vidím v tom, že niektoré otázky zo scenára sú trochu sugestívne. Napríklad namiesto otázky „Jak moc vás strachy ovlivňují“ by som navrhol neutrálnejšiu otázku „Jaké pocity prožíváte“. Niektoré dôležité témy by sa v scenári mohli objaviť, napríklad otázky na intímny život. V diskusii by som očakával väčšie množstvo podnetov na ďalšie výskumy, ktoré by autorka navrhovala. Tiež by som privítal širšie popísať aplikačný potenciál práce. Autorka uvádza, že v zozname literatúry je 196 titulov. V skutočnosti ich je však iba 192.

8. Formálne nedostatky práce

Odporúčal by som číslovanie kapitol v obsahu. Drobné chybičky: napríklad slovo „disgnostických“ s. 10 alebo „perticipantky“ s. 207 ale „participantky“ (s. 212). Miestami je chyba v odsadení odstavca. Spojky a predložky sa objavujú na konci riadku. Na s. 240, resp. 241 je „88“ dole a „s.“ hore na strane. Nejednotné uvádzanie mien.

9. Celkové hodnotenie

Prácu hodnotím pozitívne. Štruktúrou a poňatím DP je práce originálna. Autorka na pozadí rozhovorov so ženami s ochorením agorafóbie, ponúka zaujímavé závery a pohľad na fenomén tohto problému. I napriek niekoľko drobných chýb, ponúka DP po obsahovej stránke svojim spôsobom harmonický text, pri ktorom môže čitateľ zažiť jednak estetický zážitok a jednak pocítiť súcť so ženami s týmito problémami. Autorka preukázala odborný prehľad, schopnosť samostatne a originálne myslieť a tiež básnické nadanie. Podobných diel v našom kultúrnom a spoločenskom rámci nie je veľa, preto v práci vidím prínos a po úpravách (hlavne formálnych a štylistických) by som odporúčal publikovať. Prácu **odporúčam** k obhajobe.

27.5.2014, Olomouc

Doc. Ing. Mgr. Peter Tavel, Ph.D.